

ICRC FAALİYETLERİNİN İNSANİ YARDIM İLKELERİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ: GAZZE ÖRNEĞİ

Ertuğrul USTA*

Öz

Uluslararası Kızılhaç Komitesi (ICRC), silahlı çatışmalardan etkilenen kişilerin acılarını hafifletme misyonunu, insani yardım ilkeleri çerçevesinde sürdüren köklü bir kuruluştur. Bu çalışma, Gazze Şeridi'ndeki mevcut silahlı çatışma bağlamında ICRC'nin faaliyetlerini insancılık, tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık ilkeleri açısından değerlendirmektedir. Bölgedeki insani krizin derinleştiği bir dönemde, ICRC'nin sahadaki operasyonel yaklaşımları, yerel dinamiklerle etkileşimi ve uluslararası insancıl hukukun uygulanmasındaki rolü incelenmiştir. Çalışma, insani yardım ilkelerinin gerçek dünya koşullarında nasıl sınındığını, bu ilkeler uygulanırken karşılaşılan zorlukları ve ICRC'nin bu zorluklara uyum sağlama kapasitesini analiz etmektedir. Elde edilen bulgular; insani yardım aktörlerinin çatışma bölgelerindeki operasyonlarında, ilkelerin rehberliğinin hayati önemini vurgulamakta ve gelecekteki insani müdahaleler için çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: ICRC, İnsani Yardım İlkeleri, Çatışma.

JEL Kodu: F50, I31.

Assessing The Activities Of The ICRC Within The Framework Of Humanitarian Principles: The Gaza Case

Abstract

The International Committee of the Red Cross (ICRC) stands as a leading organization dedicated to alleviating the suffering of individuals affected by armed conflicts, operating steadfastly within the framework of humanitarian principles. This study assesses the ICRC's activities within the ongoing armed conflict in the Gaza Strip, specifically evaluating them against the principles of humanity, impartiality, neutrality, and independence. During a period of deepening humanitarian crisis in the region, the ICRC's operational approaches on the ground, its engagement with local dynamics, and its pivotal role in upholding international humanitarian law have been examined. Through the

* İzmir Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, edoetu_@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-9482-5729

case study of Gaza, the research analyzes and illuminates how humanitarian principles are tested under real-world conditions, detailing the challenges encountered and the ICRC's capacity for adaptation. The findings underscore the vital guidance these principles provide for humanitarian actors operating in conflict zones and offer significant implications for future humanitarian interventions.

Keywords: ICRC, Humanitarian Principles, Conflict.

JEL Codes: F50, I31.

1. GİRİŞ

Uluslararası Kızılhaç Komitesi (ICRC), savaş ve çatışmalardan etkilenen insanlara yardım sağlayan, onları korumak ve acıyı dindirmek amacıyla çalışan bir insani yardım kuruluşudur (ICRC, tarih yok-a). ICRC, bu amaçlarını etkin bir biçimde gerçekleştirebilmek için insancılık, tarafsızlık, yansızlık, bağımsızlık, gönüllü hizmet, birlik ve evrensellik ilkelerini benimsemektedir (ICRC, 2024b). ICRC, amaç, görev ve faaliyet alanlarını kendisine uluslararası toplum tarafından tarihsel olarak verilen yetkiler aracılığıyla hayata geçirmekte ve bu misyon, ICRC'yi diğer insani yardım kuruluşlarından ayıran benzersiz bir konuma taşımaktadır. Uluslararası insancıl hukuk olarak bilinen ve ICRC'nin kökeni kabul edilen Cenevre Sözleşmeleri ile Ek Protokoller'in sunduğu yetkiler, savaş ve çatışma ortamları gibi yüksek riskli alanlarda ICRC'ye yardım faaliyetleri için ayrıcalıklı bir alan sunmaktadır. Bu kapsamda, tarihsel çıkış noktası ve aynı zamanda odağı silahlı çatışmalardan etkilenen insanlara koruma ve yardım faaliyeti sunmak olan ICRC, günümüzde faaliyet alanını genişletmiş; uluslararası toplumun insancıl hukuka saygısını inşa etme, ekonomik yardımlar, tutuklu ziyaretleri, hak savunuculuğu, aile birleşimleri, cinsel şiddete dair müdahale, fiziksel iyileştirme, güvenli su ve yaşam alanına erişim gibi konularda hizmetlerini sürdürmeye devam etmektedir (ICRC, t.y.b).

İnsani yardım ilkeleriyle birlikte 1863 yılında ICRC'nin kuruluşuyla ortaya çıkan geleneksel model, bu sebeple ICRC'nin hem öncüsü hem de bu ilkelerin ve modelin savunucusudur. Bu bağlamda ICRC, geleneksel modelin sınırları içerisinde kalmaya özen göstererek insancılık, tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık ilkeleri çerçevesinde küresel çapta tüm krizlerde insani yardım faaliyetlerine devam

etmektedir. Bu krizlerden biri de 7 Ekim 2023'te yeniden alevlenen İsrail-Filistin arasındaki silahlı çatışmadır. Araştırma kapsamında örnek olay olarak bu krizin ele alınmasının sebebi; çatışmaların uzun yıllara dayanan tarihi, uluslararası hukukun uygulanması kapsamında yaşanan tartışmalar, insani yardım ilkelerinin uygulamalarda test edilmesi, insani yardım faaliyetlerinin bölgede karşılaştığı zorluklar, engeller, sınırlamalar ve bu durumların ilkeler ile olan bağlantısının anlaşılabilmesi bakımından net örnekler vermesidir.

Bu bağlamda çalışmanın temel araştırma sorusu, ICRC'nin Gazze'deki insani yardım faaliyetlerini, geleneksel insani yardım ilkeleri (insancılık, tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık) çerçevesinde ne ölçüde sürdürebildiği ve bu süreçte ne tür yapısal ve pratik zorluklarla karşılaştığıdır.

Bu çalışma, ICRC'nin yedi temel ilkesini bütünüyle kabul etmekle birlikte; analitik odağını, operasyonel zorlukları doğrudan yansıtan ve uluslararası insani yardım hukukunun temelini oluşturan dört ilke ile sınırlandırmaktadır. Bu metodolojik tercih, gerek Cenevre Sözleşmelerinin ruhuna uygunluk arz etmesi ile gerekse Birleşmiş Milletler'in 46/182 Genel Kurul Kararı ile insani yardım çalışmalarına yönelik dört temel ilke tanımıyla paralellik göstermektedir. Bu kapsamda, ICRC'nin kurumsal kimliğine ve iç işleyişine yönelik olan birlik, evrensellik ve gönüllü hizmet ilkeleri, çalışmanın operasyonel analizi dışında tutulmuştur.

Bu araştırma sorusu doğrultusunda, çalışmanın amacı, Filistin ve İsrail arasındaki silahlı çatışmaların insani yardım açısından özgün yapısını ele alarak; Kızılhaç'ın geleneksel modelinin karşılaştığı yapısal ve pratik zorlukları, avantaj ve dezavantajlarıyla değerlendirmektir. Bu çalışma, söz konusu modelin günümüz çatışma ortamında sürdürülebilirliğini tartışmakta ve alternatif insani yardım yaklaşımlarına dair bir değerlendirme sunmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma, ICRC'nin insani yardım ilkeleri bağlamındaki faaliyetlerini Gazze örneği üzerinden derinlemesine incelemek amacıyla nitel bir araştırma yaklaşımı benimsemiştir. Araştırma

deseni olarak, belirli bir olayı veya durumu detaylı bir şekilde analiz etmeyi sağlayan vaka analizi yöntemi kullanılmıştır. Gazze Şeridi'ndeki mevcut silahlı çatışma, insani yardım ilkelerinin gerçek dünya koşullarında nasıl sınıandığını, karşılaşılan zorlukları ve insani yardım aktörlerinin uyum kapasitesini somut bir bağlamda ortaya koyması nedeniyle örnek olay olarak seçilmiştir.

Çalışmanın verileri, belgesel analiz yöntemiyle toplanmıştır. Bu kapsamda, ICRC'nin resmi raporları ve yayınları, Birleşmiş Milletler (BM) ve diğer uluslararası insani yardım saha raporları, insan hakları örgütlerinin belgeleri, uluslararası insancıl hukuk metinleri ile konuya ilişkin akademik literatür ve güvenilir medya kaynakları titizlikle incelenmiştir.

Toplanan bu veriler, iki aşamalı bir yaklaşımla hem içerik analizi hem de tematik analiz teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. İlk aşamada, içerik analizi ile ICRC'nin ilkelerine (insancılık, tarafsızlık, yansızlık, bağımsızlık) dair metinlerdeki spesifik ifadeler, kavramlar ve veriler sistematik olarak kodlanmıştır. İkinci aşamada ise, bu kodlamalardan yola çıkılarak Gazze bağlamında karşılaşılan yapısal ve pratik zorluklar, engeller ve ICRC'nin stratejilerini ortaya koyan ana temalar, tematik analiz yöntemiyle derinlemesine incelenmiştir. Bu analizler, insancılık, tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık ilkelerinin Gazze bağlamında nasıl işlediğini, karşılaşılan engelleri, bu engellerin ilkelerle olan bağlantısını ve ICRC'nin bu zorluklara karşı geliştirdiği stratejileri ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Çalışmanın sınırlılıkları, mevcut literatür ve erişilebilir belgesel kaynaklarla sınırlı olmasıdır.

3. GELENEKSEL MODELİN TEORİK ÇERÇEVESİ

İnsani yardıma dair uygulama yöntemleri, kuruluşların var olma amaçları ve işleyişleri, alana dair farklı yardım modellerinin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. İnsani yardım kuruluşları, bu modeller çerçevesinde organize olmakta ve faaliyetlerini yürütmektedir. Hak temelli, ihtiyaç temelli, inanç temelli, entegre, tutarlı insani yardım gibi pek çok modele rağmen temelde iki insani yardım modeli bulunmaktadır. Bu modeller geleneksel ("Dunantist" ya da "Saf") insani yardım ve

modern (“Wilsonist”) insani yardım modelidir. Araştırma kapsamında ele alınan geleneksel model, profesyonel, organize ve kurumsal anlamda ilk model olarak karşımıza çıkmaktadır. İsviçreli Doktor Henry Dunant’ın 1859 yılında yaşanan Solferino Savaşı’nda yaşananlara dayanarak insancılık, tarafsızlık ve yansızlık ilkeleri ile beraber ICRC’nin kuruluşuna öncülük etmesi, ardından Savaş Alanında Ordulardaki Yaralıların Durumunun İyileştirilmesine İlişkin Cenevre Sözleşmesi’nin imzalanması, insani yardımda geleneksel modelin doğuşunu simgelemektedir. 1991 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, (virgül ekleyelim) söz konusu üç ilkeyi onaylamış; 2004 yılında ise bu ilkelere bağımsızlık ilkesini de ekleyerek ilkeleri küresel bir boyuta taşımıştır.

İnsani yardımda geleneksel model yaklaşımı, düşünsel altyapısı ve uygulama yöntemi ilkeler çerçevesinde şekillenmekte ve modelin ilkelere karşı tutumu, onu diğer modellerden ayıran temel neden olarak değerlendirilmektedir. Bu aşamada insani yardım ilkelerinin tanımlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır:

- **İnsancılık:** İnsani yardımın amacını, ulaşılmaya çalışılan veya arzulanan noktayı işaret etmektedir. Buradan hareketle ilke, nerede olduğu fark etmeksizin tüm insanlara ulaşarak acılarını önlemeyi veya dindirmeyi, hayatları korumayı amaçlamaktadır.
- **Tarafsızlık:** Eşitlik ve adalet kavramlarından hareketle insanlar arasında herhangi bir sebeple ayırım yapılmaması gerektiği, tek hareket noktasının yardıma olan ihtiyacın işaret ettiği öncelik olduğunu belirtmektedir.
- **Yansızlık:** Spesifik olarak çatışma ve savaş ilkesi olarak yansıtılmakta ve bu tür olaylarda insani yardım kuruluşlarının herhangi bir tarafta olmaması, siyasi ve ideolojik nitelikteki olaylara ve tartışmalara mesafeli durması gerektiğini belirtmektedir.
- **Bağımsızlık:** Özerkliğe atıf yaparak insani yardım kuruluşlarının bağımsız olması gerektiğini, ilkelerin ışığında operasyonel ve yönetsel olarak kendi kendine karar alabilen, finansal açıdan bağımsız bir yapıda olması gerektiğini belirtmektedir.

İnsani yardım ilkelerinin geleneksel model ile birlikte ortaya çıkması, modeli ilkelerin savunucusu ve koruyucusu konumuna taşımaktadır. Bu sebeple geleneksel insani yardım kuruluşları ilkelere sıkı sıkıya bağlıdır. Model ile ilkeler arasındaki bu yakın ilişki, modelin veya kuruluşların politika ile arasındaki mesafeyi de belirlemektedir (Barnett, 2005: 734). Özellikle tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık ilkeleri geleneksel yaklaşımın politika ile yakın ilişki kurulmaması ve hatta bu şekilde algılanabilecek herhangi bir tutuma dahi fırsat verilmemesi gerektiğini tanımlar. Bu tutum, yardım kuruluşlarının görev yapılan bölgenin politik bağlamından tamamen bağımsız hareket etmesi olarak algılanmamalıdır. Geleneksel insani yardım kuruluşları operasyonlarının devamlılığını sağlamak, yardıma ihtiyacı olan insanlara erişebilmek, krizlerin veya yarattığı etkilerin son bulmasını sağlamak, çatışmanın çözümü ve barışın inşasını sağlamak amaçları ile politik taraflarla görüşebilir, iş birliği yapabilir. Bunu mahremiyet ve gizlilik içerisinde yapar. Bunun nedeni ise ilkelerin zarar görmemesi, kuruluşların taraf olarak algılanmamasıdır. İlkeler ve politika arasındaki net ayrım, savaş ve çatışma ortamı gibi riskli ortamlarda yardım kuruluşuna karşı pozitif algıların gelişmesine yardımcı olmakta, güven ortamının yaratımına katkıda bulunmaktadır. Bu sebeple geleneksel model ve insani yardım ilkeleri arasındaki pozitif ilişki yardım operasyonunun güvenliğini sağlayan kalkan görevi görmektedir.

Afetler ve insani yardıma duyulan ihtiyaç arasında göz ardı edilemez bir ilişki bulunmaktadır. Buradan hareketle afetler, insani yardım ihtiyacını doğurmaktadır. İnsani yardım bu aşamada iki kavram arasında konumlanmakta ve afetlerin sebep olduğu yardım ihtiyacını karşılamaya çabalamaktadır. İhtiyaç kavramı geleneksel model için önemlidir. Çünkü bu model, yardımları ihtiyaçtan hareketle sunmakta, yardıma en çok ihtiyacı olanı öncelemektedir. Bu nokta da geleneksel modeli ihtiyaç temelli bir perspektife yönlendirmektedir. Geleneksel modelin ihtiyaç temelli hareketi, krizlerin sebepleri ve sonuçlarına yaklaşımda farklı tutumların sergilenmesini beraberinde getirmektedir. İhtiyaç temelli yaklaşım krizlerin sebebine nazaran ortaya çıkardığı acı ve ihtiyaç ile daha

yakından ilgilidir. Bu tutum geleneksel yaklaşımı krizin temel nedenlerinden uzaklaştırarak sonuçsalcı bir noktaya taşımakta ve operasyonların kısa vadeli olmasına neden olmaktadır (Hilhorst, 2001: 83).

Geleneksel model, devlet egemenliğine saygıyı temel bir ilke olarak kabul eder. Bu durum yardım operasyonları için ilgili devletin veya bölgenin açık rızasını gerektirmektedir. Cenevre Sözleşmeleri Ek II Protokol Madde 18’de yardım operasyonlarının devletlerin izni ile başlatılacağı açık bir şekilde dile getirilmiştir (İnsan Hakları İzleme Örgütü, t.y.Mirj). Ayrıca Uluslararası İnsancıl Hukukun bir parçası olarak kabul edilen Uluslararası Teamül Hukukunun 55. Maddesinde yine ilgili devletin rızası belirtilmiştir (Uluslararası Teamül Hukuku, t.y.). Slim ise (2015) *Humanitarian Ethics* isimli çalışmasında rıza konusunu bağımsızlık ilkesine ve yardımların sadece ihtiyaç temelinde sunulmasına dayandırmış ve bunun sadece devletlerin rızası ile olabileceğini savunmuştur. Son olarak BM Genel Kurulu’nun 46/182 sayılı kararının özellikle 3. ve 4. maddelerinde devlet egemenliğine atıf yapılarak ülkelerin toprak bütünlüğünün korunmasına, her devletin topraklarında meydana gelen afet ve acil durumlarda birincil derecede sorumlu olduğuna dayanarak rıza ve izin konuları gündeme getirilmiştir.

Geleneksel modelin insani yardım kuruluşlarına ve faaliyetlerine getirdiği bir diğer özellik ise yönetsel, operasyonel ve finansal konularda ve kararlarda bağımsızlıktır. Bu özellik kuruluşların özerk olmasını ve kendi kararlarını alabilme kapasitesini de beraberinde getirmektedir. Geleneksel modelde insani yardım kuruluşları, gelişen afet ve acil durumların gerektirdiği şekilde, bulunduğu bölge içerisinde yerel otoriteye yardımcı olabilir, koordinasyon mekanizmalarına destek verebilir. Bu durum onların bağımsızlığını etkilemez. Geleneksel modelin ilkeleri her durumda faaliyeti yönlendiren öncelikli rehber olarak kabul edilir (Weiss, 1999: 115).

Geleneksel modelin ilkeler ile temellenen yapısı, insani yardım faaliyetlerinde güvenlik, ihtiyaç odaklılık, riskli ortamlarda esnek hareket kabiliyeti, ayırım gözetmemek gibi avantajları beraberinde getirmekle birlikte çeşitli konularda çelişkili durumlar da yaratabilmektedir. Dezavantaj da

diyebileceğimiz bu durumların başında geleneksel insani yardım yaklaşımının, tarafsızlık ilkesinden kaynaklı olarak yerel otorite ile bağlantı kurmakta zorlanmasıdır. Tarafsız kalabilmek veya taraf olma algısının ortaya çıkma ihtimalinden uzak kalma motivasyonu geleneksel modelin yerel ile bağlantı kurma noktasında engel teşkil edebilmektedir (Hilhorst, 2018: 72). Diğer taraftan geleneksel modelin insani yardım faaliyetlerinde yerel kapasiteyi geliştirme eğilimi, uluslararası topluluğun, yerelin güçlü yönlerini görmek yerine sorunlu noktalarına ve eksikliklerine odaklanmasına sebep olabilmektedir. Bu durum ise süreç içerisinde hiyerarşik bir yapı oluşturma riski ortaya çıkarmaktadır (Terry, 2002: 67). Modele getirilen en büyük eleştirilerden biri “sessizlik” olarak adlandırılmaktadır. Yardıma ihtiyacı olan insanlara erişim kapasitesini kaybetmemek ve tarafsız duruşun zedelenmesini önlemek amaçları ile insani yardım kuruluşlarının hak ihlallerinin karşısında sessiz kaldıkları yönünde bir eleştiri mevcuttur (Herman & Dijkzeul, 2011: 14). Son olarak geleneksel insani yardım modelinin ihtiyaç odaklı yaklaşımı, onu kısa vadeli ve acil müdahaleyi kapsayan, sadece semptomların azaltılmasını içeren, krizin nedenlerinden çok sonuçlarını ele alan bir sürece itmektedir. Bu sonuç odaklı yaklaşım kısa vadede etkili sonuçlar doğurabilirken, uzun vadede daha büyük problemler ortaya çıkarabilmektedir. Ayrıca afetlerin nedenleri ve sonuçları ile beraber karmaşık bir yapıya sahip olması, geleneksel modelin müdahalesini yetersiz kılabilen ve “ilkeli bir hayırseverlik” olarak tanımlanmasına sebep olabilmektedir (Fox, 2001).

Sonuç olarak amacı hayat kurtarmak ve acıyı azaltmak olan, bunun dışında ikincil bir amacı olmayan geleneksel yaklaşım; insani yardım ilkelerine sıkı sıkıya bağlı olan, krizin sebep olduğu ihtiyaçları gidermeye odaklanan, bireyler, gruplar veya taraflar arasında ayrıma gitmeyen, bağımsız yapılarından dolayı kendi kararlarını alabilen, siyaset ile arasında net bir ayrım ve mesafe olan, uzun vadeli programlara nazaran kısa vadeli acil ihtiyaçlara odaklanan ve Uluslararası İnsancıl Hukuk ile desteklenen bir model olarak değerlendirilebilir.

4. FİLİSTİN-İSRAİL SİLAHLI ÇATIŞMASI BAĞLAMINDA GELENEKSEL MODEL

Filistin-İsrail silahlı çatışması, modern Ortadoğu tarihinin en karmaşık ve uzun soluklu meselelerinden biri olarak, kökleri 20. yüzyılın başlarına kadar uzanan derin tarihi, kültürel ve dini boyutlara sahiptir (Lewis, 1995: 320-325; Cleveland, 2004: 275-280). Bu çatışmanın temelinde, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde Filistin topraklarında var olan Arap nüfusunun toprak üzerindeki hakları ile, 1917'de İngiliz Mandası'nın başlamasıyla hız kazanan Siyonist göçün bölgede bir Yahudi yurdu kurma amacının yarattığı gerilim yatmaktadır. Bu bağlamda, Siyonist hareketin nihai hedefinin Filistin'de bir Yahudi devleti kurmak olduğu ve bu durumun bölgedeki Arap nüfusuyla kaçınılmaz bir çatışma zeminini oluşturduğu, Ilan Pappé gibi tarihçiler tarafından vurgulanmaktadır (2006: 45).

I. Dünya Savaşı'nın ardından Filistin'deki demografik yapı hızla değişirken, İngiltere'nin 1917 tarihli Balfour Deklarasyonu, Filistin'de bir Yahudi devletinin kurulmasına zemin hazırlamıştır (Smith, 2004: 45). 1948'de İsrail Devleti'nin kuruluşu, bölgede kanlı çatışmaların patlak vermesine neden olmuş ve BM tarafından yapılan bölüşüm planını reddeden Filistinli Araplar, bu durumu tanımayarak 1948 Arap-İsrail Savaşı'nı başlatmışlardır (Smith, 2004: 78). Bu savaş, literatürde Michael Brecher'in da incelediği üzere, yüz binlerce Filistinli mültecinin yerinden edilmesiyle sonuçlanmış ve Filistin halkı için Nakba yani "Felaket" olarak anılmıştır (1972: 112; Smith, 2004: 89).

İsrail'in kuruluşunu takip eden süreçte, 1967'deki Altı Gün Savaşı, çatışmaların yeni bir evreye geçmesine neden olmuştur. Bu savaşın sonucunda İsrail; Batı Şeria, Gazze Şeridi ve Doğu Kudüs'ü işgal ederek Filistinliler için büyük bir kayba neden olmuş ve bölgenin stratejik önemini önemli ölçüde artırmıştır (Gordis, 2009: 221; İletişim Başkanlığı, 2023). Filistinlilerin bu topraklar üzerindeki hakları uluslararası alanda tartışılmaya devam etmektedir (Arzt, 2003: 38-40).

Filistin-İsrail silahlı çatışmasının önemli dönüm noktalarından biri, 1987 yılında patlak veren Birinci İntifada

olmuştur. Bu halk ayaklanması, Filistinlilerin İsrail işgaline karşı gösterdiği ilk büyük kitlesel tepkiyi temsil etmektedir (Said, 1992: 120). 2000'li yıllarda yaşanan İkinci İntifada ise daha yoğun bir şiddetle kendini göstermiş ve her iki tarafta da ciddi can kayıplarına neden olmuştur. Khalidi, bu dönemi, Filistin ulusal hareketinin zayıflayan yapısının ve İsrail'in artan güvenlik politikalarının bir yansıması olarak değerlendirir (2006: 150).

Günümüzde Filistin ve İsrail arasındaki anlaşmazlık, yerleşim yerleri, Kudüs'ün statüsü, mültecilerin geri dönüş hakkı ve güvenlik endişeleri gibi bir dizi karmaşık konuyu içermektedir (Shlaim, 2000: 342-345). Birleşmiş Milletler ve çeşitli uluslararası aktörler tarafından sunulan iki devletli çözüm önerileri, taraflar arasındaki derin güvensizlik ve siyasi çıkarlar nedeniyle hayata geçirilememiştir. İsrail yerleşimlerinin Batı Şeria'da artması ve özellikle Gazze Şeridi'ndeki insani kriz, çözüm sürecini daha da zorlaştırmaktadır (PalQuest, t.y.).

Filistin-İsrail silahlı çatışması, Siyonizm'in yükselişi ve İngiliz Mandası gibi tarihi olaylarla şekillenmiş, 1948'deki *Nakba* ve sonraki savaşlarla derinleşmiş, çok boyutlu ve çözümü karmaşık bir sorundur (Brecher, 1972: 112; Cleveland, 2004: 275). Oslo Süreci kısa bir umut ışığı olsa da kalıcı barış tesis edilememiş ve Gazze'deki süregelen insani kriz, bu uzun soluklu çatışmanın trajik sonuçlarından birini teşkil etmektedir. Bu derinlemesine tarihsel bağlamı anlamak, uluslararası insani yardım kuruluşlarının bölgedeki rolünü ve karşılaştığı zorlukları değerlendirmek için hayati önem taşımaktadır.

Filistin-İsrail silahlı çatışmasının derin ve karmaşık tarihi (Lewis, 1995: 320-325; Pappé, 2006: 45), bölgedeki insani yardım operasyonlarının da çok yönlü ve sürekli bir çaba gerektirmesine neden olmuştur. ICRC, kuruluşundan bu yana benimsediği insancılık, tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık ilkeleri doğrultusunda, uzun süredir devam eden çatışmanın etkilediği sivillerin korunması ve ihtiyaçlarının karşılanması için hayati bir rol oynamaktadır (ICRC, t.y.a).

Tarihsel olarak, ICRC'nin Filistin ve Gazze'deki faaliyetleri, savaşın doğrudan etkilerini hafifletmeye odaklanmıştır.

Örneğin, 2022 yılında ICRC, Gazze'de yaklaşık 1,3 milyon kişiye temel sağlık hizmetlerine erişim konusunda destek sağlamış ve 800.000'den fazla kişiye temiz su ulaştırmıştır (ICRC, 2023d). Aynı yıl, işgal altındaki Filistin topraklarında yaklaşık 4.500 tutuklu ve mahkûmu ziyaret ederek insani koşullarının sağlanmasına katkıda bulunmuştur (ICRC, 2023e). Ayrıca, çatışmalar nedeniyle kaybolan yüzlerce kişinin ailesiyle yeniden bir araya gelmesi için çalışmalar yürütülmüştür (ICRC, t.y.b).

7 Ekim 2023'teki saldırılar ve sonrasında tırmanan çatışmalar, ICRC'nin bölgedeki faaliyetlerinin kapsamını ve aciliyetini önemli ölçüde artırmıştır. ICRC Başkanı Mirjana Spoljaric Egger'in bölgeye yaptığı ziyaretlerde, Gazze'de hayatını kaybeden 34.000'den fazla kişinin (Al Jazeera, 2024) acısını dile getirmiş ve uluslararası insancıl hukuka uyulması çağrısında bulunmuştur (ICRC, 2023a). ICRC ekipleri, Ekim 2023'ten bu yana Gazze'deki hastanelere yüzlerce ton tıbbi malzeme sevkiyatı yapmış ve yaralanan 76.000'den fazla kişiye (Al Jazeera, 2024) ilk yardım ve tıbbi destek sağlamıştır. Yerinden edilen yaklaşık 1,7 milyon kişiye (UNRWA, 2024) barınma malzemeleri, gıda kolileri ve günde ortalama 100.000 litre temiz su ulaştırılmış, hijyen koşullarının sağlanması için çalışmalar yapılmıştır (ICRC, 2023b). Aynı zamanda, çatışmanın her iki tarafındaki ailelerle iletişim halinde kalarak kayıp ve tutuklu kişiler hakkında bilgi sağlamaya yönelik diplomatik çabalar yoğunlaştırılmış ve bu kapsamda binlerce aileye psikolojik destek de dahil olmak üzere destek sunulmuştur (ICRC, 2024).

ICRC'nin bölgedeki diplomatik faaliyetleri, çatışmanın taraflarıyla doğrudan görüşmeler yapmayı ve insani yardım operasyonlarının güvenli bir şekilde yürütülmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu görüşmeler; ICRC'nin tarafsızlığını ve bağımsızlığını koruma ilkesinin bir gereği olarak, genellikle gizlilik içinde yürütülmektedir. ICRC, uluslararası topluma ve kamuoyuna yaptığı çağrılarla da sivillerin korunması ve insani yardıma erişimin engellenmemesi gerektiği mesajını sürekli olarak yinelemektedir (ICRC, 2023c). Örneğin, ICRC yetkilileri, Gazze'deki insani durumun vahametine dikkat çekerek, sürekli ateşkes çağrıları yapmış ve uluslararası insancıl hukukun ihlal edilmemesi gerektiğini vurgulamışlardır. ICRC'nin çağrıları, uluslararası kamuoyunda yankı uyandırmış ve insani yardım

kuruluşlarına yönelik desteğin artmasına katkıda bulunmuştur.

Sonuç olarak, ICRC'nin Filistin ve Gazze'deki on yıllardır süregelen çok yönlü faaliyetleri, çatışmanın trajik insani sonuçlarını hafifletmeye odaklanmıştır. Her yıl milyonlarca insana ulaşan bu yardımlar, özellikle son çatışmalarla birlikte artan ihtiyaçları karşılamada kritik bir rol oynamaktadır. Ancak, bu hayati çalışmalar, bölgedeki karmaşık siyasi ve askeri dinamikler nedeniyle önemli zorluklar, sınırlar ve engellerle karşı karşıya kalmaktadır ki bu durum, insani yardım ilkelerinin uygulanabilirliği ve etkinliği açısından kritik bir inceleme alanı sunmaktadır.

5. İLKELER ÇERÇEVESİNDE GAZZE'DEKİ İNSANİ YARDIM OPERASYONLARININ ZORLUKLARI

ICRC'nin Gazze'deki insani yardım faaliyetleri, uluslararası insani yardım ilkelerinin çatışma ortamlarında karşılaştığı çetin sınavı gözler önüne sermektedir. İnsancılık, tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık gibi temel prensipler, çatışma dinamiklerinin yoğunlaştığı bu coğrafyada yalnızca etik bir kılavuz değil, aynı zamanda operasyonel etkinliğin de vazgeçilmez bir koşulu olarak belirginleşmektedir. Ancak bu ilkelerin sahada hayata geçirilmesi, sıklıkla siyasi ve güvenlik odaklı engellerle sekteye uğramaktadır. Özellikle Gazze gibi erişimin kısıtlı, uzun süreli kuşatmaların yaşandığı ve çatışan tarafların katı tutumlar sergilediği bir bölgede, insani yardım kuruluşlarının hareket alanı sürekli olarak daralmaktadır. ICRC, bu zorlu koşullar altında tarafsızlık ilkesine sıkı sıkıya bağlı kalmayı amaçlasa da hem çatışmanın doğrudan taraflarından hem de uluslararası arenadaki çeşitli aktörlerden kaynaklanan baskılar sebebiyle bu idealin sürdürülebilirliğini ciddi biçimde zorlaştırmaktadır.

Bu bağlamda, siyasi müdahaleler ve çatışma taraflarının stratejik amaçları, insani yardım ilkeleri üzerinde kayda değer bir tehdit oluşturmaktadır. Örneğin, 2023 yılında Refah Sınır Kapısı'ndan insani yardım malzemelerinin geçişi sırasında yaşanan ihtilaflar, İsrail ve Mısır'ın güvenlik ve siyasi mülahazalarla yardımları günlerce bloke etmesine yol açmıştır (Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi (OCHA),

2023). Bu tür olaylar, insani yardıma erişimi bir pazarlık aracı haline getirirken, yardım kuruluşlarının tarafsızlık ilkesine uygun hareket etme kapasitesini de olumsuz etkilemektedir. Hugo Slim'in vurguladığı gibi, tarafsızlık ilkesi sadece ahlaki bir pusula değil, aynı zamanda sahadaki personelin güvenliği, yardımın ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması ve kuruluşun itibarının korunması için de hayati bir güvencedir (2015, 112). Ancak bu ilkenin, çatışan tarafların kendi çıkarlarıyla çeliştiği durumlarda kolaylıkla göz ardı edilmesi, ICRC gibi kuruluşları karmaşık bir ikilemle karşı karşıya bırakmaktadır. İsrail'in güvenlik endişeleriyle bazı yardım türlerinin girişini engellemesi veya Hamas'ın bölgedeki yardım dağıtımını üzerindeki kontrolünü artırma çabaları (Human Rights Watch, 2023), sahadaki insani yardımın etkinliğini doğrudan sekteye uğratmaktadır.

Uluslararası bağışçı devletler ve kuruluşlar ise sağladıkları finansal kaynaklar aracılığıyla insani yardım faaliyetlerini dolaylı yollarla etkileyebilmektedir. 2024 yılının başlarında Amerika Birleşik Devletleri'nin BM Filistin Mültecilerine Yardım ve Bayındırlık Ajansı'na (UNRWA) yönelik mali desteğini askıya alması, yalnızca siyasi sonuçlar doğurmakla kalmamış, aynı zamanda Gazze'deki Filistinli mültecilere yönelik insani yardımın akışında ciddi aksamalara neden olmuştur (The Guardian, 2024). Benzer şekilde, Avrupa Birliği'nin bazı Filistinli siyasi ve askeri grupları terör örgütü olarak tanımlaması, bu gruplarla dolaylı temas kurmak zorunda kalan insani yardım kuruluşlarının fon kesintisi riskiyle karşı karşıya kalmasına yol açmaktadır (Neuman, 2016: 146). Bu tür finansal kısıtlamalar, insani yardım kuruluşlarının bağımsızlık ilkesini zedeleyerek, yerel aktörlerle etkili iş birliği yapma kapasitelerini sınırlamaktadır. ICRC gibi tarafsızlığı temel ilke edinen kuruluşlar için hem operasyonel hareket serbestisi hem de uluslararası düzeyde desteklenebilirlik, faaliyetlerinin sürdürülebilirliği açısından hayati bir öneme sahiptir.

Çağdaş çatışma ortamlarında medyanın ve kamuoyunun oynadığı rol, insani yardım kuruluşları üzerinde beklenenden çok daha derin etkiler yaratmaktadır. Özellikle sosyal medya platformları aracılığıyla hızla yayılan dezenformasyon kampanyaları, tarafsızlık ilkesinin kamuoyundaki algısını ciddi biçimde yıpratabilmektedir. Örneğin, 2023 yılında ICRC'nin

yalnızca Gazze'deki hastanelere tıbbi malzeme gönderdiği yönündeki asılsız iddialar, kurumun İsrail yanlısı bazı gruplar tarafından haksız eleştirilere maruz kalmasına neden olmuştur (ICRC, 2025). Bu tür manipölasyonlar yalnızca kuruluşların kurumsal itibarını zedelemekle kalmamakta, aynı zamanda sahada görev yapan personelin güvenliği için de ciddi bir tehdit oluşturabilmektedir (Donini, 2012: 10). Medyanın ve kamuoyunun duygusal tepkileri, özellikle Batı kamuoyunda insani yardımların önceliklerini ve kapsamını belirlemede giderek daha etkili bir faktör haline gelmiştir. Bu nedenle, insani yardım kuruluşlarının yalnızca sahada operasyonel etkinliklerini sürdürmekle kalmayıp, aynı zamanda kamuoyu nezdinde de şeffaf ve etkili bir iletişim stratejisi geliştirmeleri zorunlu hale gelmiştir.

Öte yandan, tarafsız kalma çabası, bazı durumlarda yardımın etkinliğini azaltma paradoksuna da yol açabilmektedir. Çatışmanın belirli taraflarının ICRC'yi kendi çıkarlarına aykırı hareket eden bir aktör olarak algılaması, kurumun bu bölgelerdeki ihtiyaç sahiplerine erişimini engelleyebilmektedir. Bu bağlamda tarafsızlık, yalnızca bir etik zorunluluk değil, aynı zamanda sahadaki erişimin, güvenliğin ve yardımın gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaşmasının da temel koşulu olarak değerlendirilmelidir. Ancak özellikle dijital çağda, tarafsızlık algısı medya, kamuoyu ve siyasi baskılarla kolaylıkla manipüle edilebilmektedir. ICRC'nin hem sahada aktif bir rol oynamaya devam edebilmesi hem de temel etik ilkelerine bağlı kalabilmesi için, bu çok katmanlı kriz ortamında esnek ancak ilkelerinden ödün vermeyen bir yaklaşımı sürdürülebilir kılması gerekmektedir (Slim, 2015: 147).

ICRC'nin Gazze'de uyguladığı stratejiler, bu karmaşık baskılara karşı geliştirilen çeşitli diplomatik ve operasyonel mekanizmaları içermektedir. Kurum, çatışmanın tüm taraflarıyla doğrudan müzakere süreçleri yürüterek insani yardım koridorlarının açılması, yardım malzemelerinin güvenli geçişinin sağlanması ve saha personelinin güvenliğinin temin edilmesini amaçlamaktadır (ICRC, 2024). Örneğin, Kasım 2023'te ICRC'nin arabuluculuğuyla Şifa Hastanesi'ne hayati tıbbi malzemelerin ulaştırılması, bu stratejilerin sahada somut kazanımlar sağlayabileceğini göstermektedir (UN News, 2023).

Ancak bu tür süreçler, salt insani yardım faaliyetleri olmaktan çıkarak, aynı zamanda siyasi dinamiklerin de bir parçası haline gelmiştir. ICRC, bu müzakerelerde tarafsız bir duruş sergilemeyi amaçlasa da çatışma ortamının gerçekliği içinde tarafsızlık algısının dahi araçsallaştırılabildiği bir zeminde hareket etmektedir. Bu durum, insani yardım ilkelerinin uzun vadeli sürdürülebilirliğini sürekli olarak tehdit etmektedir.

Gazze'deki insani yardım uygulamaları, geleneksel insani yardım modelinin teorik ilkeleri ile sahadaki pratik uygulamalar arasındaki uyumu derinlemesine sorgulayan çok katmanlı bir örnek sunmaktadır. Siyasi baskılar, finansal sınırlamalar, medya manipölasyonları ve kamuoyu algısı gibi çeşitli faktörler, ICRC'nin temelini oluşturan insancılık, tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık ilkelerini sürekli olarak sınamaktadır (Slim, 2015: 178). Bu bağlamda, ICRC'nin geliştirdiği diplomatik ve operasyonel stratejiler, bu sınırlamaları aşma ve insani yardımın etkinliğini artırma çabası olarak değerlendirilmelidir. Ancak bu çabaların ne ölçüde başarılı olduğu, gelecekteki insani müdahale modelleri açısından kritik bir öneme sahiptir (ICRC, 2024: 12).

Bu bölümde sunulan analizler, Gazze'deki insani yardım operasyonlarının, uluslararası insani yardım ilkelerinin karşılaştığı temel zorlukları, sınırları ve engelleri net bir şekilde ortaya koymaktadır. Hem sahada aktif olarak görev yapan insani yardım aktörleri hem de bu aktörleri destekleyen uluslararası sistem, karmaşık ve çok katmanlı bir kriz ortamında etik ilkelerle siyasi, ekonomik ve medya temelli baskılar arasında hassas bir denge kurmaya çalışmaktadır. ICRC'nin geliştirdiği stratejiler bu dengeyi koruma yönünde önemli bir çaba teşkil etmekle birlikte, uygulamadaki başarı düzeyi ve uzun vadeli etkileri hala dikkatli bir şekilde değerlendirilmelidir. Bir sonraki bölümde, Gazze bağlamındaki bu uygulamalar ile uluslararası insani yardım teorisinin temelini oluşturan ilkeler arasındaki uyum düzeyi daha derinlemesine incelenecek; böylece hem teori ile pratik arasındaki ilişkiye hem de insani müdahalenin etik boyutlarına daha bütüncül bir perspektiften yaklaşılabilecektir.

6. TARTIŞMA

İnsani yardım ilkeleri, özellikle silahlı çatışmaların yoğun olarak yaşandığı bölgelerde, idealize edilen teorik çerçeve ile sahada karşılaşılan zorlu pratik uygulamalar arasında önemli gerilimler barındırmaktadır. İnsancılık, tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık gibi temel ilkeler, evrensel ve soyut normlar olarak tanımlanmış olsalar da uygulama alanındaki çeşitli engeller, bu normların etkinliğini zayıflatmakta ve zaman zaman tartışmalı hale getirmektedir. Bu durumun çarpıcı bir örneği, uzun süredir devam eden Filistin-İsrail geriliminin merkez üssü olan Gazze Şeridi'nde yaşanan insani krizdir. Özellikle 2023 ve 2024 yıllarında Gazze'de tanık olunan insani felaket, bu temel ilkelerin karşı karşıya kaldığı ciddi sınırlamaları ve aşılması güç meydan okumaları acı bir şekilde gözler önüne sermiştir (OCHA, 2024).

İnsancılık ilkesi, savaş ve çatışma ortamlarında sivillerin korunmasını ve acılarının en aza indirilmesini temel bir gereklilik olarak öngörürken, Gazze'deki mevcut durum, sivillerin sistematik olarak hedef alındığı, hayati önem taşıyan sağlık altyapısının tahrip edildiği ve temel yaşamsal ihtiyaçlara erişimin neredeyse tamamen engellendiği vahim bir tablo çizmektedir. Bu bağlamda, insani yardım almaya giden Gazzelilere yönelik saldırılar, insancılık ilkesinin sahada ne denli ağır bir ihlalle karşı karşıya kaldığının en trajik göstergelerinden biridir (Mitchell, 2024: 55). ICRC, bu temel ilke doğrultusunda Gazze'de çeşitli sağlık ve yardım faaliyetleri yürütmeye çabalasa da İsrail'in uyguladığı uzun süreli kuşatma politikaları, sınır geçişlerindeki aşırı kısıtlamalar ve yoğun bombardıman, yardım ulaştırma mekanizmalarını adeta felç etmektedir. 2024 yılı itibarıyla elde edilen raporlar, Gazze'nin kuzeyindeki sağlık altyapısının %85 gibi ürkütücü bir oranda ya tamamen yıkıldığını ya da kullanılamaz hale geldiğini göstermektedir (SDE, 2024). Bu acı tablo, yalnızca insani yardım kuruluşlarının değil, aynı zamanda uluslararası toplumun da temel insani yükümlülüklerini yerine getirmede ne denli yetersiz kaldığını açıkça ortaya koymaktadır. ICRC Başkanı Mirjana Spoljaric'in Gazze'deki durumu 'tarif edilemeyecek kadar kötü' olarak tanımlaması (TRT Haber, 2024), insancılık ilkesinin sadece soyut bir ahlaki talep

olmadığını, aynı zamanda sahada somut araçlara, uluslararası siyasi iradeye ve etkin destek yapılarına hayati derecede ihtiyaç duyan kırılgan bir çerçeve olduğunu bir kez daha teyit etmektedir.

Tarafsızlık ilkesi, insani yardımın yalnızca bireylerin ve toplulukların acil ihtiyaçlarına göre sağlanmasını, etnik köken, dini inanç, siyasi görüş veya sosyal kimlik gibi herhangi bir ayırım yapılmaksızın tüm ihtiyaç sahiplerine eşit şekilde ulaştırılmasını esas alır. Ancak Gazze'de yaşanan olaylar, bu temel ilkenin sahada ciddi ve sistematik bir şekilde ihlal edildiğini açıkça göstermektedir. İsrail'in özellikle bazı bölgelere yönelik insani yardım geçişlerini keyfi olarak engellemesi, Gazze içindeki farklı sivil grupların hayati yardımlara erişiminde derin eşitsizliklere yol açmaktadır. Refah Sınır Kapısı'ndaki sürekli gecikmeler ve engellemeler, insani yardım konvoylarının yaklaşık %30'unun zamanında bölgeye ulaşamamasına neden olmuş ve bu durum, özellikle içme suyu, temel gıda maddeleri ve hayati tıbbi malzeme gibi kritik kaynaklarda ciddi kıtlık yaşanmasına sebep olmuştur (UNICEF, 2024). Bu vahim tablo, insani yardımın açıkça siyasallaştırıldığı ve yardımın çatışmanın tarafları için stratejik bir araç haline getirildiği bir yapıyı işaret etmektedir. Bu siyasallaşma, yardımın tarafsız bir şekilde ulaştırılmasını imkânsız kılmakta, çatışmanın acı sonuçlarını derinleştirmektedir (Slim, 2015: 112). ICRC, tüm bu ağır engellemelere rağmen ayırım gözetmemek yönündeki temel prensibinden ayrılmama ısrarını sürdürmekte, ancak bu kararlılığı da zaman zaman hem İsrail hem de Hamas tarafından eleştirilmekte, hatta operasyonel faaliyetler için bir tehdit unsuru olarak algılanabilmektedir (ICRC, 2024b). Dolayısıyla, teorik olarak tamamen nötr bir ilkenin, sahada derin politik anlamlar taşıyan bir eyleme dönüşmesi, insani yardım kuruluşlarını çözülmesi güç etik ikilemlerle baş başa bırakmaktadır.

Yansızlık ilkesi, insani yardım kuruluşlarının silahlı çatışmanın hiçbir tarafını doğrudan veya dolaylı olarak desteklememesi, herhangi bir siyasi pozisyon almaktan kesinlikle kaçınması temelini oluşturur. Ancak günümüzün karmaşık hibrit savaş koşullarında, tarafsız kalmak artık yalnızca soyut bir politik tavır olmanın ötesine geçmiş, aynı

zamanda insani yardım personelinin ve operasyonlarının güvenliği açısından ciddi riskleri de beraberinde getiren karmaşık bir duruş haline gelmiştir. Özellikle sosyal medyanın ve dijital iletişim araçlarının yaygınlaştığı çağımızda, kamuoyu, insani yardım kuruluşlarından çatışmanın tarafları hakkında net ve çoğu zaman duygusal bir duruş sergilemelerini bekler hale gelmiştir. 2023 yılında sosyal medyada yoğun bir şekilde kullanılan “#ICRCDoMore” (ICRC Daha Fazlasını Yap) etiketiyle yürütülen kampanyalar, ICRC'nin Gazze'deki insani krize yeterince aktif müdahale etmediği ve tarafsız kalmakla “duyarsız” bir tutum sergilediği yönünde yaygın eleştiriler içermektedir (Arab News, 2023). Bu durum, insani yardım almak için bekleyen sivillere yönelik saldırılar gibi somut ihlallerin ortaya çıktığı bir ortamda, yansızlık ilkesinin uygulanmasının ne denli zorlaştığını ve kamuoyu nezdinde nasıl yanlış anlaşılabilirdiğini göstermektedir. Bu tür eleştiriler, yansızlık ilkesinin meşruiyetini zedelemekte ve insani yardım kuruluşlarının kamuoyuna karşı olan hesap verebilirliklerini zayıflatmaktadır. Öte yandan, ICRC gibi kuruluşlar için yansız bir duruş sergilemek, sahadaki tüm çatışan aktörlerle iletişim ve müzakere kanallarını açık tutabilmek adına hayati bir öneme sahiptir. ICRC'nin sahadaki gerçeklikler nedeniyle Hamas gibi gruplarla dahi diyalog bu bağlamda operasyonel bir zorunluluk olarak görülmekte, fakat aynı zamanda Batılı bağışçı devletler nezdinde ciddi siyasi baskılara neden olabilmektedir (Pantuliano, 2011: 9). Dolayısıyla, yansızlığın korunması, artık sadece teorik bir etik yükümlülük olmanın ötesine geçerek, operasyonel esnekliği ve güvenli bir şekilde insani yardım ulaştırmayı mümkün kılan stratejik bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bağımsızlık ilkesi de günümüz insani yardım pratiklerinde giderek artan bir baskı altındadır. Özellikle Gazze gibi yüksek politik gerilimli ve çok sayıda çıkar sahibinin bulunduğu bölgelerde, ICRC gibi uluslararası kuruluşların finansal ve operasyonel bağımsızlığını koruması son derece zorlu bir süreçtir. ICRC'nin büyük ölçüde hükümetlerin sağladığı fonlara dayanması, yardım faaliyetlerinin bağışçı ülkelerin siyasi koşullarına bağlanması riskini beraberinde getirebilmektedir. Örneğin, 2023 yılında bazı Batılı devletlerin, Hamas ile ilişkili

olduğu düşünölen bölgelere insani yardım ulaştırılmaması yönünde koşullu fonlar sunması, bağımsızlık ilkesini ciddi biçimde tehdit etmiştir (HRW, 2023). ICRC, bağımsızlığını korumak adına kimi zaman bu tür koşullu fonları reddetmiş, ancak bu da sahadaki operasyonel kapasitesini olumsuz yönde sınırlandırmıştır. Aynı zamanda, çatışma ortamındaki yerel aktörlerin yardım dağıtım süreçlerine doğrudan müdahale etmesi, yardımın tarafsız ve ihtiyaç odaklı bir şekilde değil, politik çıkarlar doğrultusunda şekillendirilmesine yol açabilmektedir. Bu bağlamda bağımsızlık ilkesi, yalnızca uluslararası fon sağlayıcıları ile değil, aynı zamanda çatışma ortamındaki karmaşık yerel dinamiklerle de doğrudan ilişkili hale gelmiştir. İnsani yardım kuruluşlarının gerçekten bağımsız hareket edebilmesi için daha fazla şeffaflık, hesap verebilirlik ve yenilikçi alternatif finansman mekanizmalarına acil ihtiyaç duyulmaktadır.

Bütün bu derinlemesine tartışmalar, uluslararası insani yardım ilkelerinin yalnızca soyut normatif değerler olmadığını, aynı zamanda siyasi, etik ve operasyonel boyutları olan son derece karmaşık kavramlar olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Gazze örneği, bu ilkelerin ancak bağlamsal hassasiyet, operasyonel esneklik ve çok aktörlü iş birliği temelinde sürdürölebileceğini açıkça göstermektedir. Teorik olarak idealize edilen geleneksel insani yardım modeli, Gazze gibi modern çatışma bölgelerinde ciddi sınavlar vermektedir. İnsani yardım kuruluşlarının meşruiyeti, yalnızca bu temel ilkelere resmen bağılı kalmaları ile değil, aynı zamanda bu ilkeleri hızla değişen ve karmaşıklaşan yeni koşullara ne ölçüde başarılı bir şekilde adapte edebildikleri ile de doğrudan ilişkilidir.

Geleneksel insani yardım modeli, 21. yüzyılın öngörölemeyen dinamik güvenlik tehditlerine, asimetrik savaş biçimlerine ve dijital çağın yoğun kamuoyu baskılarına uyum sağlamak zorundadır. Günümüzde devlet dışı silahlı aktörlerin ve çeşitli sivil grupların çatışma bölgelerindeki artan etkinliği, insani yardım mekanizmalarını hem daha karmaşık hale getirmekte hem de klasik devletlerarası yardım anlayışını temelinden aşındırmaktadır. Bu yeni ve zorlu dönemde, ICRC gibi köklü insani yardım kuruluşları yalnızca sahadaki fiziksel

varlıklarıyla değil, aynı zamanda dijital alandaki görünürlükleri, etkili iletişim stratejileri ve toplumsal duyarlılıklarıyla da değerlendirilmektedir. Artık tarafsız kalmak, sadece soyut bir politik pozisyon olmanın ötesine geçerek, kamuoyuna karşı sürekli şeffaf olmayı ve hesap verebilirlik ilkesini titizlikle uygulamayı gerektiren bir sorumluluk haline gelmiştir. Aynı şekilde, tarafsızlık ve bağımsızlık ilkeleri de yalnızca teorik idealler olarak değil, derinlemesine çok boyutlu kriz analizleri, veri odaklı ihtiyaç haritaları ve yerel paydaşlarla kurulan etkin iş birlikleri ile güçlendirilmesi gereken hayati araçlar haline gelmiştir.

Sonuç olarak, insani yardım ilkeleri bugün, her zamankinden daha fazla sorgulanmakta ve aynı zamanda her zamankinden daha fazla güncellenmeye ve yeni bağlamlara uyarlanmaya ihtiyaç duymaktadır. Gazze gibi trajik örnekler, bu ilkelerin ancak bağlamsal hassasiyet, operasyonel esneklik ve çok aktörlü iş birliği temelinde sürdürülebileceğini açıkça göstermektedir. ICRC ve benzeri insani yardım kuruluşlarının geleceği, bu temel ilkelere sarsılmaz bir şekilde sadık kalırken, aynı zamanda onları modern krizlerin acımasız gerçekliklerine adapte edebilme ve yenilikçi çözümler üretebilme becerisine bağlı olacaktır.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, ICRC gibi geleneksel insani yardım kuruluşlarının temelini oluşturan insancılık, tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık ilkelerinin, Gazze örneğinde olduğu gibi yoğun ve uzun süreli silahlı çatışma bölgelerinde karşılaştığı karmaşık zorlukları ve bunların operasyonlar üzerindeki etkilerini derinlemesine incelemiştir. Analizler, idealize edilen teorik çerçevenin, sahada hüküm süren siyasi, askeri, sosyal ve medyatik baskılar nedeniyle ciddi sınamalara maruz kaldığını açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle Gazze'deki insani kriz, geleneksel modelin kısıtlı erişim, siyasi müdahaleler, finansal bağımlılıklar ve kamuoyu manipülasyonları gibi yapısal engellerle karşılaştığında, insani yardımın etkinliğinin önemli ölçüde azaldığını göstermektedir.

İnsani yardım ilkelerinin önemi ve gerekliliği konusunda çalışmamızın bulguları, insani yardımın etik ve operasyonel

temeli için bu ilkelerin vazgeçilmez olduğudur. Ancak, bu ilkelerin uygulanabilirliği, modern çatışma ortamlarının karmaşıklığı ve çok aktörlülüğü nedeniyle giderek zorlaşmaktadır. ICRC'nin tarafsızlık ilkesine bağlı kalma çabasının, zaman zaman operasyonel erişimi kısıtlayabildiği ve hatta bazı kesimler tarafından farklı algılanabildiği gösterilmiştir (Barnett, 2011: 179). Bağımsızlık ilkesi ise, bağışçı devletlerin siyasi koşulları ve yerel aktörlerin müdahaleleriyle sürekli baskı altında kalmaktadır (HRW, 2023).

Bu bağlamda, aşağıda yer alan önerilerin insani yardımın kriz bölgelerinde daha etkin uygulanabilmesi için gerekli ve kritik olabileceği değerlendirilmektedir:

- **Bağlamsal Hassasiyet ve Esneklik:** Geleneksel modelin katı ilke yorumlarından ziyade, krizin özgün koşullarını dikkate alan, daha esnek ve bağlamsal bir yaklaşım benimsenmelidir. Bu, ilkelerden ödün vermek anlamına gelmemekle birlikte, uygulama yöntemlerinin yerel dinamiklere uyarlanmasını gerektirebilir.
- **Çok Aktörlü İş Birliği ve Koordinasyon:** İnsani yardımın etkinliği, uluslararası kuruluşlar, yerel sivil toplum örgütleri ve diğer paydaşlar arasında güçlendirilmiş iş birliği ve koordinasyon mekanizmaları ile artırılabilir. Yerel kapasitenin güçlendirilmesi ve yerel aktörlerin süreçlere daha fazla dahil edilmesi sürdürülebilir çözümler için kritik öneme sahiptir.
- **Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik:** İnsani yardım kuruluşlarının faaliyetlerinde şeffaflık ve tüm paydaşlara karşı hesap verebilirlik ilkelerinin güçlendirilmesi, kamuoyu güvenini artıracak ve dezenformasyonun etkisini azaltacaktır (ICRC, 2024b).
- **Diplomasi ve Savunuculuk Çabalarının Artırılması:** ICRC gibi kuruluşların, çatışmanın taraflarıyla sürdürdüğü yapıcı diyalog ve uluslararası insancıl hukuka uyulması yönündeki savunuculuk çabaları yoğunlaştırılmalıdır. Uluslararası toplumun bu yöndeki siyasi iradesinin güçlendirilmesi hayati önem taşımaktadır.
- **Alternatif Finansman Mekanizmaları:** Finansal bağımsızlığın korunması için, hükümet fonlarına olan

bağımlılığı azaltacak, çeşitli ve yenilikçi finansman kaynakları geliştirilmelidir.

- Medya ve Kamuoyu ile Etkili İletişim: İnsani yardım kuruluşlarının tarafsızlık ilkelerini doğru bir şekilde anlatabilmeleri ve dezenformasyonla mücadele edebilmeleri için etkili iletişim stratejileri geliştirmeleri gerekmektedir.
- BM’de Yapısal Reform ve İnsani Yardımın Güçlendirilmesi: Uluslararası insani yardım operasyonlarının etkinliğinin artırılması için BM’nin mevcut yapısında, özellikle de Güvenlik Konseyi’nin işleyişinde reforma gidilmesi hayati önem taşımaktadır. Daimi üyelerin veto yetkisi gibi anti-demokratik unsurların sınırlandırılması veya kaldırılması, insani krizlere yönelik daha hızlı ve adil kararlar alınmasına olanak sağlayabilir. Siyasi müdahalelerin insani yardım üzerindeki olumsuz etkileri göz önüne alındığında, BM bünyesinde yürütülen insani yardım operasyonlarının yapısal ve yasal olarak güçlendirilmesi, uluslararası hukukta daha dokunulmaz bir alan olarak tanımlanması gerekmektedir. Bu sayede, insani yardımın siyasi çekişmelerin ve askeri operasyonların üzerinde tutulması ve gerçek ihtiyaç sahiplerine etkin bir şekilde ulaştırılması mümkün olabilir. Uluslararası toplumun bu yönde atacağı adımlar, küresel insani yardım sisteminin daha adil, etkili ve hesap verebilir bir yapıya kavuşmasına katkıda bulunacaktır.

Sonuç olarak, insani yardım ilkeleri, insanlığın ortak vicdanının bir yansıması olarak varlığını sürdürmeye devam etmelidir. Ancak, bu ilkelerin 21. yüzyılın karmaşık çatışma ortamlarında gerçekten uygulanabilir olması için, geleneksel modelin statik yorumlarından uzaklaşmak, dinamik ve işbirlikçi yaklaşımlar benimsemek ve tüm paydaşların ortak sorumluluğu ile hareket etmek gerekmektedir. Uluslararası toplum olarak, Gazze gibi kriz bölgelerinde insani yardımın etkinliğini artırmak için somut adımlar atmak, sadece etik bir zorunluluk değil, aynı zamanda küresel barış ve güvenliğin tesisi için de hayati bir gerekliliktir.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazar tarafından beyan edilmektedir. Aksi bir durumun tespiti halinde Akademik İzdüşüm Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarına aittir.

Destek ve Teşekkür: Bu araştırmanın hazırlanmasında herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır.

Katkı Oranı Beyanı: Araştırmamın tüm süreci beyan edilen tek yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı: Araştırmanın yazarı olarak herhangi bir çıkar çatışması beyanım bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Al Jazeera. (2024). Gaza death toll surpasses 34,000 as Israel continues attacks. 04 02, 2025 tarihinde Al Jazeera: <https://www.aljazeera.com/news/2024/4/22/gaza-death-toll-surpasses-34000-as-israel-continues-attacks> adresinden alındı.
- Arab News. (2023). Embattled Red Cross insists on neutrality despite criticism. 11 03, 2025 tarihinde Arab News: <https://www.arabnews.com/node/2428751> adresinden alındı.
- Arzt, D. E. (2003). Israel and the Occupied Territories: International Law Governing the Arab-Israeli Conflict. International Law and the Middle East (pp. 17-62). Brill Nijhoff.
- Barnett, M. (2005). Humanitarianism transformed. *Perspectives on Politics*, 3(4), 723-739. Barnett, M. (2011). *Empire of humanity: A history of humanitarianism*. Cornell University Press.
- BM Genel Kurulu. (1991). 46/182. Strengthening of the coordination of humanitarian emergency assistance of the United Nations. 16 01, 2025 tarihinde Birleşmiş Milletler Resmi Belge Sistemi: <https://docs.un.org/en/A/RES/46/182> adresinden alındı.
- Brecher, M. (1972). *The foreign policy system of Israel: Setting, images, process*. Oxford University Press.

- Cleveland, W. L. (2004). *A history of the modern Middle East* (3rd ed.). Westview Press.
- Donini, A. (2012). The challenges of impartiality: Humanitarian action in the age of terrorism. *International Review of the Red Cross*, 94(885), 1-28.
- Fox, F. (2001). New humanitarianism: Does it stand a chance?. *Disasters*, 25(1), 1-9.
- Gordis, D. (2009). *Israel: A concise history of a nation reborn*. Ecco.
- Hass, A. (2003). *Drinking the sea at Gaza: Days and nights in a land under siege*. Metropolitan Books.
- Haver, P. (2011). The limits of neutrality: The International Committee of the Red Cross and the Rwanda genocide. *Journal of Genocide Research*, 13(1-2), 131-150.
- Herman, J., & Dijkzeul, D. (2011). Humanitarian silence and the Darfur crisis. *Journal of Human Rights*, 10(1), 1-21.
- Hilhorst, D. (2001). Being neutral? A paradox in humanitarian action. *The dilemmas of humanitarian aid in conflict* (pp. 79-94). Palgrave Macmillan.
- Hilhorst, D. (2018). *Humanitarian action: A brief history*. Routledge.
- HRW (Human Rights Watch). (2023). Israel: Blocking aid and fuel to Gaza amounts to starvation as a weapon of war. 12 05, 2025 tarihinde Human Rights Watch: <https://www.hrw.org/news/2023/12/21/israel-blocking-aid-and-fuel-gaza-amounts-starvation-weapon-war> adresinden alındı.
- ICRC. (t.y.a). The Fundamental Principles of the International Red Cross and Red Crescent Movement. 13 01, 2025 tarihinde ICRC Official Website: <https://www.icrc.org/en/document/fundamental-principles-international-red-cross-and-red-crescent-movement> adresinden alındı.
- ICRC. (t.y.b). Restoring Family Links. 14 02, 2025 tarihinde ICRC Official Website: <https://www.icrc.org/en/what-we-do/restoring-family-links> adresinden alındı.

- ICRC. (2023a). ICRC president calls for protection of civilians and humanitarian access in Gaza and Israel. 28 12, 2024 tarihinde ICRC Official Website: <https://www.icrc.org/en/news/icrc-president-calls-protection-civilians-and-humanitarian-access-gaza-and-israel> adresinden alındı.
- ICRC. (2023). Gaza: ICRC scales up response as humanitarian situation reaches breaking point. 25 01, 2025 tarihinde ICRC Official Website: <https://www.icrc.org/en/news/gaza-icrc-scales-response-humanitarian-situation-reaches-breaking-point> adresinden alındı.
- ICRC. (2023). ICRC urges respect for international humanitarian law amid intensifying hostilities in Gaza. 25 02, 2025 tarihinde ICRC Official Website: <https://www.icrc.org/en/news/icrc-urges-respect-international-humanitarian-law-amid-intensifying-hostilities-gaza> adresinden alındı.
- ICRC. (2023d). ICRC in figures 2022. 17 02, 2025 tarihinde ICRC Official Website: https://www.icrc.org/sites/default/files/document/file/icrc_in_figures_2022.pdf adresinden alındı.
- ICRC. (2023e). Operational Update Occupied Palestinian Territory January - December 2022. 13 03, 2025 tarihinde ICRC Official Website: https://www.icrc.org/sites/default/files/document/file/operational_update_opt_jan-dec_2022.pdf adresinden alındı.
- ICRC. (2024). Families in Gaza and Israel deserve answers about their missing loved ones. 21 04, 2025 tarihinde ICRC Official Website: <https://www.icrc.org/en/news/families-gaza-and-israel-deserve-answers-about-their-missing-loved-ones> adresinden alındı.
- ICRC. (2024). ICRC statement on the situation in Gaza. 21 04, 2025 tarihinde ICRC Official Website: <https://www.icrc.org/en/news/icrc-statement-situation-gaza-18-april-2024> adresinden alındı.
- ICRC. (2025). Debunking harmful narratives about our work in Israel and the Palestinian occupied territories. 22 04, 2025 tarihinde ICRC Official Website: <https://www.icrc.org/en/document/debunking-harmful->

narratives-about-our-work-israel-and-palestinian-occupied-territories adresinden alındı.

İletişim Başkanlığı. (2023). Filistin-İsrail çatışması kronolojisi. 02 01, 2025 tarihinde T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı: <https://www.iletisim.gov.tr/kirilma-noktalari/filistin-israil-catismasi-kronolojisi> adresinden alındı.

İnsan Hakları İzleme Örgütü. (2004). Uluslararası insancıl hukuk soru ve cevaplar. 15 02, 2025 tarihinde Human Rights Watch: <https://www.hrw.org/tr/report/2004/12/19/uluslararası-insanc-hukuk-soru-ve-cevaplar> adresinden alındı.

Khalidi, R. (2006). *The iron cage: The story of the Palestinian struggle for statehood*. Beacon Press. Neuman, M. (2016). *Governing Gaza: Bureaucracy, authority and the work of rule*. Palgrave Macmillan.

Lewis, B. (1995). *The Middle East: A brief history of the last 2,000 years*. Scribner.

OCHA (Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi). (2023). Hostilities in the Gaza Strip and Israel | Flash Update 54. 04 05, 2025 tarihinde OCHA (Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi): <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-54> adresinden alındı.

OCHA (Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi). (2024). Occupied Palestinian Territory: Flash Appeal - October-December 2024. 05 05,2025 tarihinde OCHA (Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi): <https://www.ochaopt.org/content/occupied-palestinian-territory-flash-appeal-october-december-2024> adresinden alındı.

PalQuest. (t.y.). Key historical events. 13 01, 2025 tarihinde PalQuest: <https://www.palquest.org/en/historic-timeline/key-historical-events> adresinden alındı.

Pantuliano, S. (2011). Counter-terrorism, aid and principled humanitarian action: A review of the issues and challenges. Humanitarian Policy Group (HPG) Working Paper. 04 06, 2025 tarihinde Overseas Development Institute: <https://odi.org/en/publications/counter-terrorism-aid-and->

principled-humanitarian-action-a-review-of-the-issues-and-challenges/ adresinden alındı.

Pappe, I. (2006). *A history of modern Palestine: One land, two peoples*. Cambridge University Press.

Said, E. W. (1992). *The question of Palestine*. Vintage Books.

SDE (Stratejik Düşünce Enstitüsü). (2024). Gazze’de sağlık sistemi çöküyor. 04 06, 2025 tarihinde Stratejik Düşünce Enstitüsü: <https://sde.org.tr/perspektif/gazze-de-saglik-sistemi-cokuyor-h5188> adresinden alındı.

Shlaim, A. (2000). *The iron wall: Israel and the Arab world*. W. W. Norton & Company.

Slim, H. (2015). *Humanitarian ethics: A guide to the morality of aid in war and disaster*. Oxford University Press.

Smith, C. D. (2004). *Palestine and the Arab-Israeli conflict*. Palgrave Macmillan.

Terry, F. (2002). *Condemned to repeat? The paradox of humanitarian action*. Cornell University Press.

The Guardian. (2024). US suspends funding for UN agency for Palestinian refugees after Israeli allegations. 21 05, 2025 tarihinde The Guardian: <https://www.theguardian.com/world/2024/jan/27/us-suspends-funding-unrwa-un-agency-palestinian-refugees-israeli-allegations> adresinden alındı.

TRT Haber. (2024). Kızılhaç'tan Gazze açıklaması: Durum tarif edilemeyecek kadar kötü. 23 05, 2025 tarihinde TRT Haber: <https://www.trthaber.com/haber/dunya/kizilhactan-gazze-aciklamasi-durum-tarif-edilemeyecek-kadar-kotu-841321.html> adresinden alındı.

TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi). (2024). Filistin sorunu. 16 02, 2025 tarihinde TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi): <https://tuba.gov.tr/tr/haberler/akademi/filistin-sorunu> adresinden alındı.

UN News. (2023). UPDATED: Gazans struggle for survival; aid reaches stricken hospital. 28 05, 2025 tarihinde UN News:

<https://news.un.org/en/story/2023/11/1143347> adresinden alındı.

UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu). (2024). Gaza: Six months of hostilities have left children facing catastrophic levels of deprivation. 04 06, 2025 tarihinde UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu): <https://www.unicef.org/press-releases/gaza-six-months-hostilities-have-left-children-facing-catastrophic-levels> adresinden alındı.

UNRWA (Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı). (2024). Gaza Emergency Update #161. 20 05, 2025 tarihinde UNRWA (Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı): https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/20240423_opt_emergency_update_161_0.pdf adresinden alındı.

Uluslararası Teamül Hukuku. (t.y.). Kural 55. İnsani yardım için izin. 10 01, 2025 tarihinde ICRC Uluslararası İnsancıl Hukuk Veritabanı: <https://ihl-databases.icrc.org/customary-ihl/tur/rules/rule-55> adresinden alındı.

Weiss, T. G. (1999). *Humanitarian intervention: Ideas in action*. Polity Press.

ASSESSING THE ACTIVITIES OF THE ICRC WITHIN THE FRAMEWORK OF HUMANITARIAN PRINCIPLES: THE GAZA CASE

Extended Summary

Aim:

This study aims to critically evaluate the activities of the International Committee of the Red Cross (ICRC) in response to the humanitarian crisis stemming from the ongoing armed conflict between Palestine and Israel in the Gaza Strip, within the framework of its core humanitarian principles such as humanity, impartiality, neutrality, and independence. In this context, by analyzing the ICRC's operational approaches, its interaction with local dynamics, and its role in upholding international humanitarian law, the research provides insights into how these principles are tested in conflict environments and their significance amidst deepening crises; it also offers implications for future humanitarian interventions and information regarding the effectiveness of principled humanitarian action.

Method(s):

This study adopts a qualitative research approach to deeply examine the ICRC's activities in Gaza within the framework of humanitarian principles. The research design utilized is case study analysis, which allows for a detailed examination of a specific event or situation. The ongoing armed conflict in the Gaza Strip was chosen as a case study due to its ability to concretely demonstrate how humanitarian principles are tested under real-world conditions. Data for the study were collected through documentary analysis, including official ICRC reports and publications, UN and other international humanitarian field reports, human rights organizations' documents, international humanitarian law texts, relevant academic literature, and reliable media sources. The collected data were evaluated using content analysis and thematic analysis

techniques. The study's limitations include its reliance on existing literature and accessible documentary sources.

Findings:

Analyses conducted within this study indicate that the ICRC's activities in Gaza face significant challenges within the framework of its principles of humanity, impartiality, neutrality, and independence. The findings reveal that increasing security risks, the shrinking humanitarian space, and the politicized environment significantly hinder aid delivery and protection activities. Particularly, the delicate balance in interactions with parties to the conflict makes it challenging to uphold the principle of neutrality. Furthermore, it has been observed that international humanitarian law is frequently violated regarding the protection of civilians and access to basic needs, and the ICRC has a limited impact against these violations. Emerging criticisms question the ICRC's effectiveness on the ground and its capacity to intervene in crises.

Conclusion and Discussion:

This study critically evaluated the ICRC's activities in the Gaza Strip within the framework of humanitarian principles, revealing the theoretical and practical challenges principles face in conflict environments. The main inference is that upholding humanitarian principles in highly politicized and insecure regions like Gaza remains a continuous struggle. The study highlights the ICRC's limited effectiveness on the ground and its exposure to criticism, despite its efforts to maintain impartiality and independence. This research significantly contributes to the literature on the flexibility and adaptation of humanitarian principles, demonstrating the importance of preserving humanitarian space through the Gaza case. A key limitation of the study is its reliance solely on documentary analysis. Future research could more comprehensively examine the effectiveness of humanitarian aid operations through in-depth interviews with field actors and quantitative data analysis.